

VGR Analys 2021:11 – bilaga 2

Koncernkontoret

2021-04-13

Bilaga 2: Programmet för Life Science 2017-2020

Innehåll

1. Inledning	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Syfte och mål	3
2. Genomförande.....	4
3. Måluppfyllelse och resultat.....	11

Figur- och tabellförteckning

Figur 1: Beslutade medel (tkr) 2017-2020 fördelade på insatsområden och nämnd	4
Figur 2: Förväntad medfinansiering (tkr) fördelat på medfinansiärstyp i beslutade projekt 2017–2020.....	5
Figur 3: Västra Götalandsregionens medfinansiering per projektbeslut.....	5
Figur 4: Hur väl känner du till programmet för life science? (N=10).....	6
Figur 5: Hur fick du kännedom om programmet för life science? (N=10).....	7
Figur 6: Har det faktum att projektet ingått i programmet för life science haft någon betydelse för projektets genomförande och/eller resultat? (N=10).....	8
Figur 7: Har du under eller efter projektets genomförande varit i dialog med andra projektägare inom samma program? (N=10)	8
Figur 8: Har du använt programmet för life science som en del i att sprida information om projektet? (N=10).....	9
Figur 9: Från projektägarens synvinkel, anser du att programformen är ett bra sätt att organisera insatser inom prioriterade områden? (N=12)	10
Figur 10: Hur ser du på vägledningen från Västra Götalandsregionen i samband med... (N=12).....	11
Figur 11: Bedömer du att resultaten av ert projekt bidragit till programmets målsättning? (N=12).....	12
Figur 12: Uppfattar du att ert projekt nådde den förväntade målsättning som angavs i ansökan? (N=12).....	13
Figur 13: Hade ni genomfört projektet utan stöd från Västra Götalandsregionen? (N=12) 14	
Figur 14: Inom vilket geografiskt område bedömer du att projektet gett resultat? (N=12).15	
Tabell 1: Utfall av VG2020-indikatorer i avslutade projekt	15
Tabell 2: Utfall 2017–2020 av VG2020-indikatorer i verksamheter som ingår i programmet	16

1. Inledning

Västra Götalandsregionens program för life science 2017–2020 ska bidra till en attraktiv och internationellt konkurrenskraftig region inom life science med hög sysselsättning, stark forskning och en innovativ hälso- och sjukvårdsorganisation till nytta för patienter och medborgare. Programmet är antaget av regionutvecklingsnämnden (RUN).

En intervju med programansvarig har genomförts. Hen deltog inte i skrivandet av programmet utan anställdes samtidigt som uppstartskonferensen i början av 2017. Enkäten gick ut till 34 enskilda mottagare och av dessa var 1 inte leverbar. Antalet som svarade på enkäten är 12 stycken (35%).

1.1 Bakgrund

Framförallt handlade, enligt programansvarig, programmet om att paketera aktiviteterna inom området för politiken samt skapa en förståelse hur det hänger samman. Programmet är även formulerat så att det skulle bli kommunikativt för de sökande.

Utvärdering av programmet Life science 2013-2016

Inför den nu aktuella programperioden 2017-2020 genomfördes en utvärdering av det dåvarande Handlingsprogrammet Life Science 2013-2016¹. De resultat som kom fram i den utvärderingen var en utgångspunkt under framtagandet av nuvarande program. Bland annat ansågs programmet ha bidragit till att samla regionen kring ett antal viktiga insatsområden.

Sammantaget var utvärderarnas bild att programmets genomförande var väl organiserat och hade fungerat ändamålsenligt. Att regionen varit en aktiv part i projekten och arbetat utifrån en mjuk styrningsmodell föreföll ha fungerat väl och uppskattats av deltagande aktörer. Programmet bedömdes ha varit en plattform som bidragit till att aktörer engagerat sig i nätverk och samverkansprocesser kring åtgärder. Utvärderarna lyfte att de aktörer som finansierats via programmet i låg utsträckning kände till att deras projekt är en del av ett handlingsprogram. De bedömde därför att handlingsprogrammets potential att visa på den samlade tyngden i regionens satsning på området kunde tillvaratas bättre genom en tydligare kommunikation.

Mål- och insatslogik bedömdes på ett övergripande plan vara tydlig. Det gick att koppla de valda insatsområdena och de delmål som satts upp till de utmaningar som målas upp i bakgrundsbeskrivningen. Utvärderarna såg ett utvecklingsbehov gällande hur indikatorerna formulerats och hur de är kopplade till handlingsprogrammets mål och syfte, samt hur uppföljningar och återrapporteringar använts för att utveckla eller förändra programmets inriktning eller prioriteringar.

1.2 Syfte och mål

Programmets mål är att insatser inom ramen för programmet ska bidra till:

- ökad sysselsättning i branschen med fokus på tillväxt och innovation i små och medelstora företag

¹ Handlingsprogrammen i genomförandet av Vision VGR och VGR 2020 (RUN 2016-01256). Genomförd av Kontigo AB på uppdrag av Västra Götalandsregionen.

- ökad innovationskraft i hälso- och sjukvården i Västra Götaland som möjliggör samverkan med forskare och företag och bidrar till att nya lösningar kan implementeras i vården till nytta för patienter och medborgare
- att Västra Götaland stärker sin position som attraktiv region med starka forsknings- och innovationsmiljöer som lockar kompetens och kapital

De insatsområden som anges är:

- Innovation och företagstillväxt
- Infrastruktur för forskning och innovation (FoI) inom hälso- och sjukvården
- Forskning och utveckling (FoU) i samverkan

Överlappningar

Enligt programansvarig finns det vissa, om än mindre, överlappningar mot andra program. Det gäller till exempel programmet för entreprenörskap och nyföretagande samt SMF-programmet. Därtill kan det finnas en viss koppling även till livsmedelsprogrammet utifrån hälsoperspektivet. Life scienceprogrammet är starkt kopplat till regionens egen hälso- och sjukvårdsorganisation. Inom sakområdet anger programansvarig ha tätare dialog med till exempel Innovationsplattformen som är en del av SUs linjeorganisation än med koncernstab regional utveckling. Gränsdragningarna inom ramen för programmet har därför snarare varit av intern karaktär.

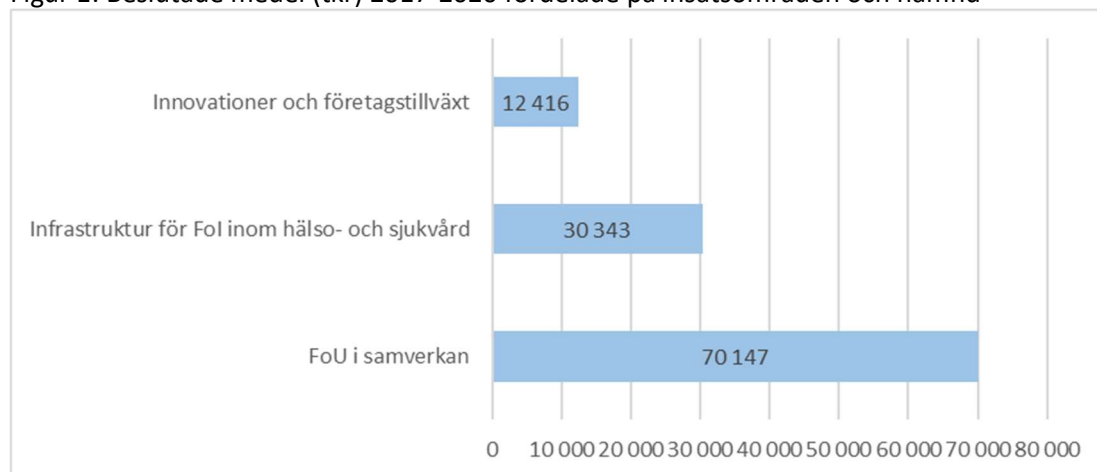
2. Genomförande

Finansiering av projekt och verksamheter

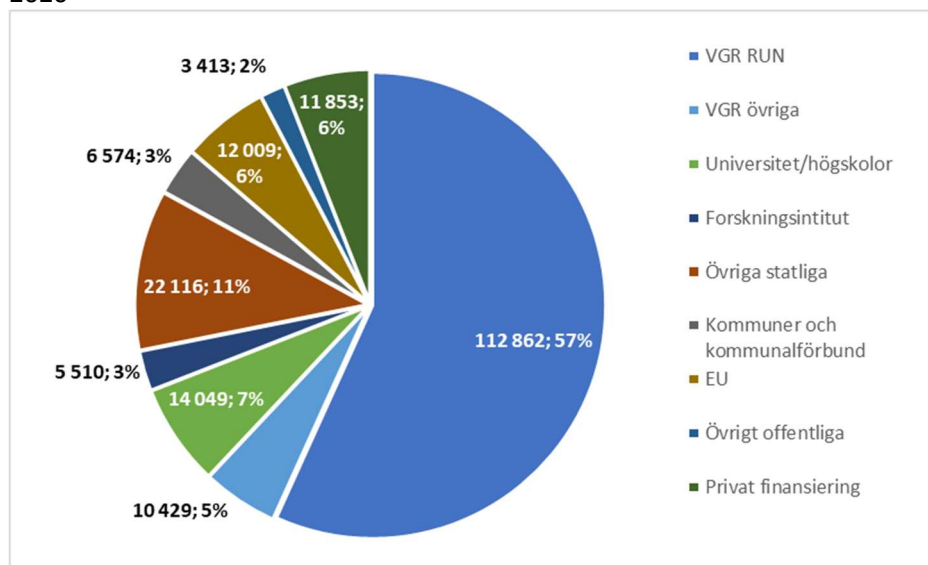
Sammanlagt för perioden 2017-2020 har Västra Götalandsregionen medfinansierat 42 projekt och totalt cirka 113 miljoner kronor. Den totala omslutningen uppgår till dryga 201 mnkr. Västra Götalandsregionen har i programmet medfinansierat insatserna till 62 procent, varav regionutvecklingsnämnden står för 57 procent och övriga VGR 5 procent. Av de 42 projekten har 21 avslutats per december 2020.

Som kan noteras i figuren nedan har drygt 60 procent av medlen gått till insatsområden FoU i samverkan.

Figur 1: Beslutade medel (tkr) 2017-2020 fördelade på insatsområden och nämnd

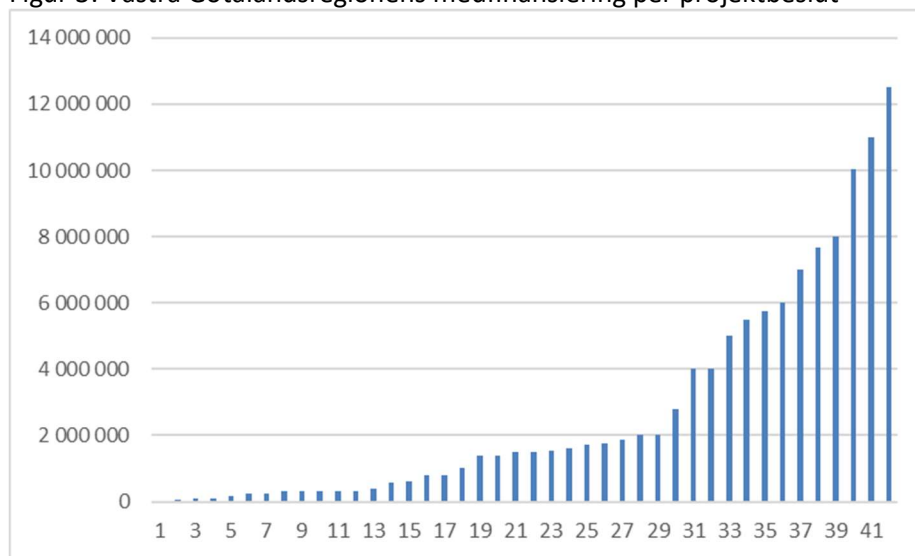

Figur 2: Förväntad medfinansiering (tkr) fördelat på medfinansierstyp i beslutade projekt 2017–2020

Som lyfts i de årliga uppföljningarna är den redovisade medfinansieringen något missvisande. Detta utifrån att flera projekt är strategiska delprojekt i större nationella och statligt finansierade projekt där all finansiering eller alla parter inte tas upp av redovisningstekniska skäl i de projektbeslut som fattas av RUN. Det gör att VGR:s egentliga andel bedöms vara klart lägre än vad som visas i ovanstående figur.

Figur 3: Västra Götalandsregionens medfinansiering per projektbeslut

Utifrån VGR:s medel är genomsnittet 2,7 mnkr, medan medianen ligger på 1,5 mnkr. De två största projektbesluten utifrån VGR-medel är *Wallenbergscentrum för Molekylär och Transnationell Medicin* med Sahlgrenska universitetssjukhuset som projektägare. Det tredje största projektet är AstraZeneca BioVentureHub som erhållit drygt 10 mnkr.

Målgruppen för programmet är akademi, institut, företag, offentliga parter och andra organisationer som samverkar och bidrar till ett eller flera av ovanstående mål. En genomgång av projektlistan visar att en stor mottagare av VGR-medel är hälso- och sjukvården inom VGR som erhållit medel på cirka 39 mnkr. Dessa fördelas på Gothia

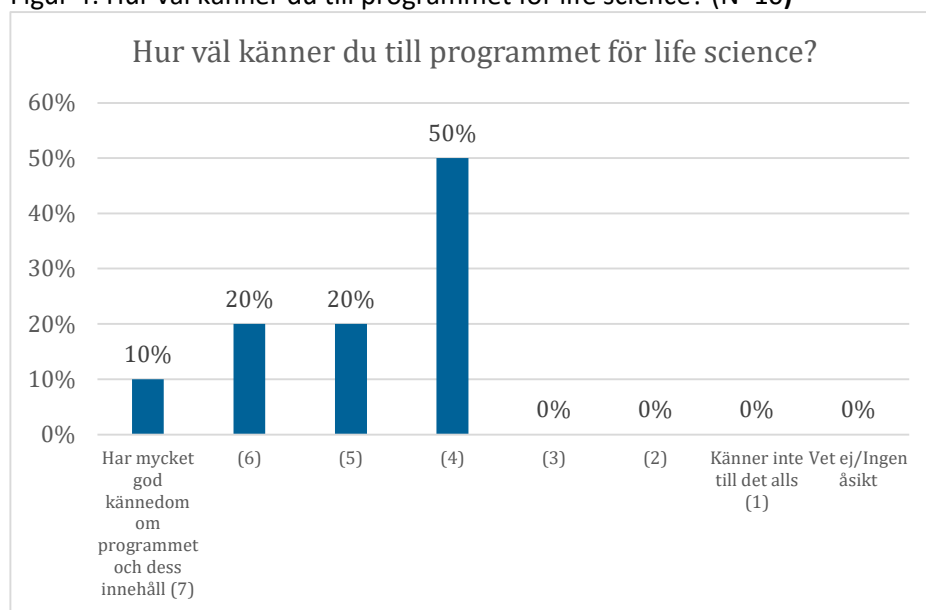
Forum (2,3 mnkr), Innovationsplattformen (3 mnkr) och Sahlgrenska Universitetssjukhuset (33,5 mnkr). Andra mottagare av regionutvecklingsmedel är aktörer inom högre utbildning i form av Göteborgs Universitet (8,2 mnkr) och Chalmers tekniska högskola (8,9 mnkr). Vidare har Lindholmen Science Park och Sahlgrenska Science Park totalt beviljats 17,5 mnkr samt AstraZeneca BioVentureHub drygt 10 mnkr. Slutligen har RISE som forskningsinstitut erhållit 16,9 mnkr samt Göteborgsregionens kommunalförbund samt BRG tillsammans 13,7 mnkr.

De verksamhetsbidrag som har tagits upp som en del av programmet är Gothia Forum, Innovationsplattformen och Sahlgrenska Science Park. Den sistnämnda tas upp med den del som avser projektarenan medan deras inkubatorverksamhet som också erhåller verksamhetsbidrag ligger inom ramen för Entreprenörskapsprogrammet. Sammanlagt för 2020 uppgår regionutvecklingsnämndens medel till 19,1 mnkr.

Kunskap om programmet

I figuren nedan framgår hur väl de svarande känner till programmet för life science där hälften svarar mittenalternativet och övriga svarar alternativ 5-7 där 7 är har mycket god kännedom om programmet och dess innehåll.

Figur 4: Hur väl känner du till programmet för life science? (N=10)

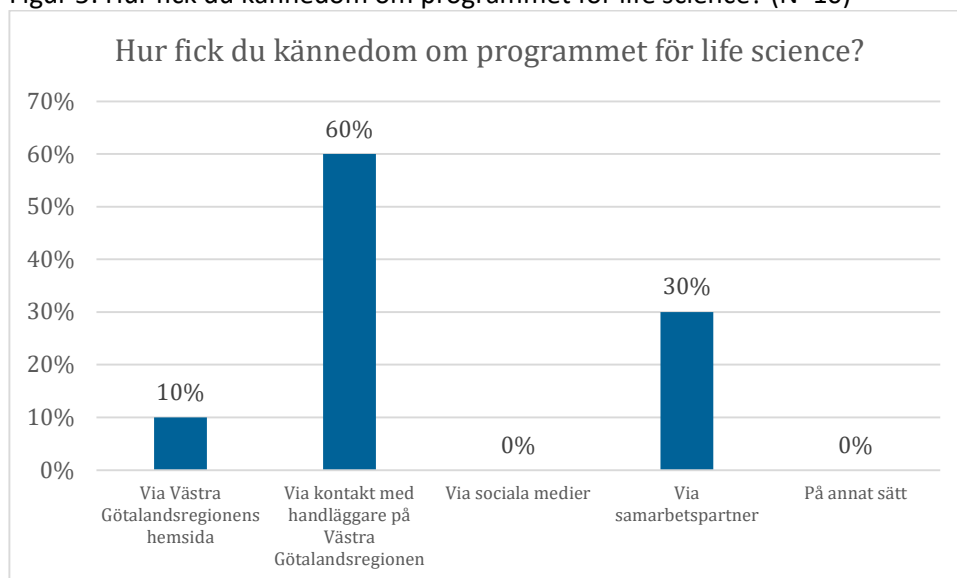
Som framgår i figuren nedan är den viktigaste källan för att få kännedom om programmet via handläggare på VGR. Av de tio svarande var det 6 respondenter detta, följt av tre som svarar via samarbetspartners. Ett par lyfter något som kan tolkas att man ingår i det område som programmet berör:

"Här har jag många ingångar där jag fått kännedom om programmet..."

"Ingår lite i vår verksamhet ... att ha denna kollen och har också regelbundna kontakter med ansvariga för programmet."

Det framgår också av svaren att det har genomförts möten med information kring programmet.

Figur 5: Hur fick du kännedom om programmet för life science? (N=10)

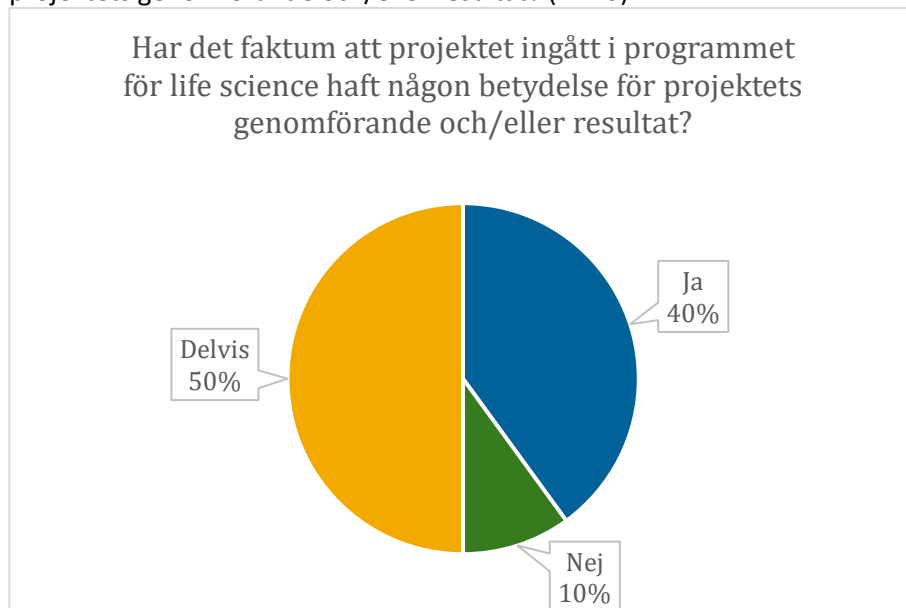
Programmet underlättar internt men av oklar betydelse för projektägarna

Att ha ett program för området life science har enligt programansvarig varit väldigt givande. Skrivningarna och de fastställda insatsområdena har underlättat när projektansökningarna ska bedömas.

När de gäller projektägarna visar enkätsvaren att hälften av dem bedömer att det faktum att projektet ingått i programmet för life science *delvis* har haft betydelse för projektet. I kommentarerna beskrivs att finansieringen i sig är avgörande för projektet. En del av de svarande är osäkra på hur programmet påverkar det enskilda projektet, andra lyfter att det är av stor betydelse att projektet ingår i ett större sammanhang.

”Lättare att samarbeta och diskutera projektets resultat och utmaningar med VGR. De hade också bra förståelse för hur det kunde påverka andra regionala tillväxtmål. Hade önskat mer operativ samverkan mellan alla de projekt som finansierades eller kanske mer kännedom för att hitta eventuella synergier..”

Figur 6: Har det faktum att projektet ingått i programmet för life science haft någon betydelse för projektets genomförande och/eller resultat? (N=10)

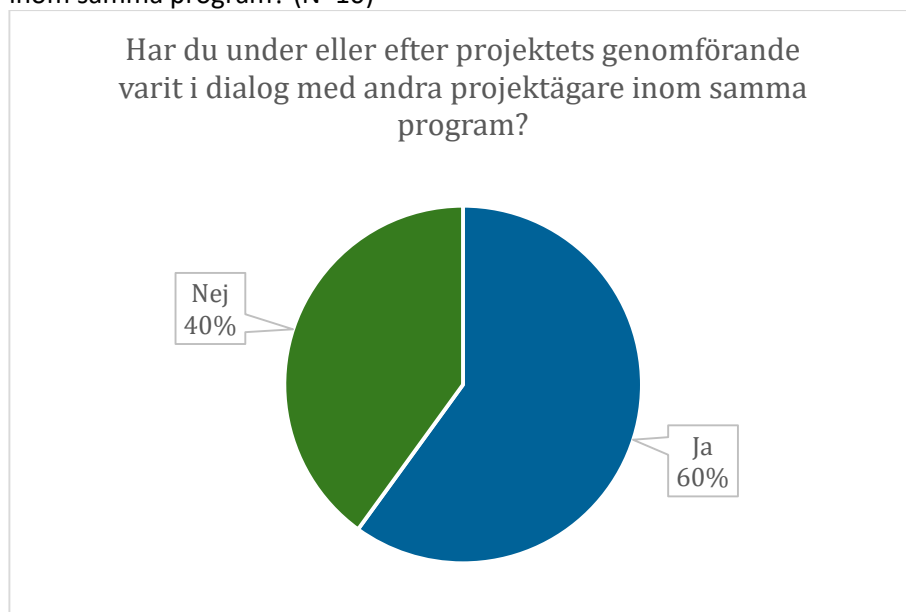

Samverkan en prioriterad del av arbetet men varierande svar från projektägarna

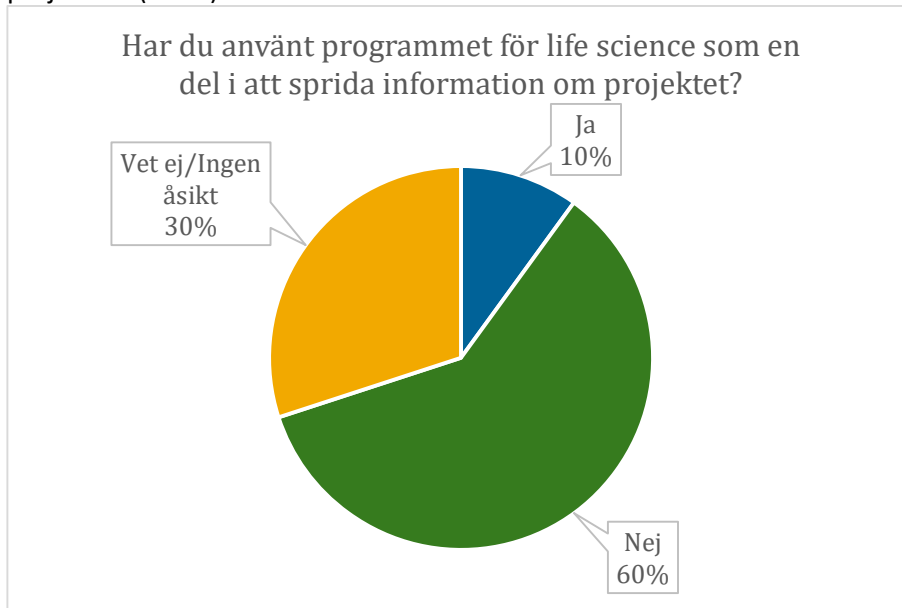
Inom ramen för programmet läggs mycket resurser för att aktörer ska hitta varandra och skapa ett utbyte. Programansvarig beskriver att arbetet har stor koppling till VGR:s egen verksamhet och att det satsas mycket på att utveckla en infrastruktur för innovationer inom hälso- och sjukvården.

Merparten av de projektägare som svarat på enkäten anger att de varit i dialog med andra projekt inom samma program. Vissa beskriver att det sker en löpande dialog med flera aktörer inom life science-programmet, medan ett par respondenter nämner större nationella aktörer och menar att de inte känner till andra projekt inom VGR som fått stöd av programmet.

Figur 7: Har du under eller efter projektets genomförande varit i dialog med andra projektägare inom samma program? (N=10)

Figur 8: Har du använt programmet för life science som en del i att sprida information om projektet? (N=10)

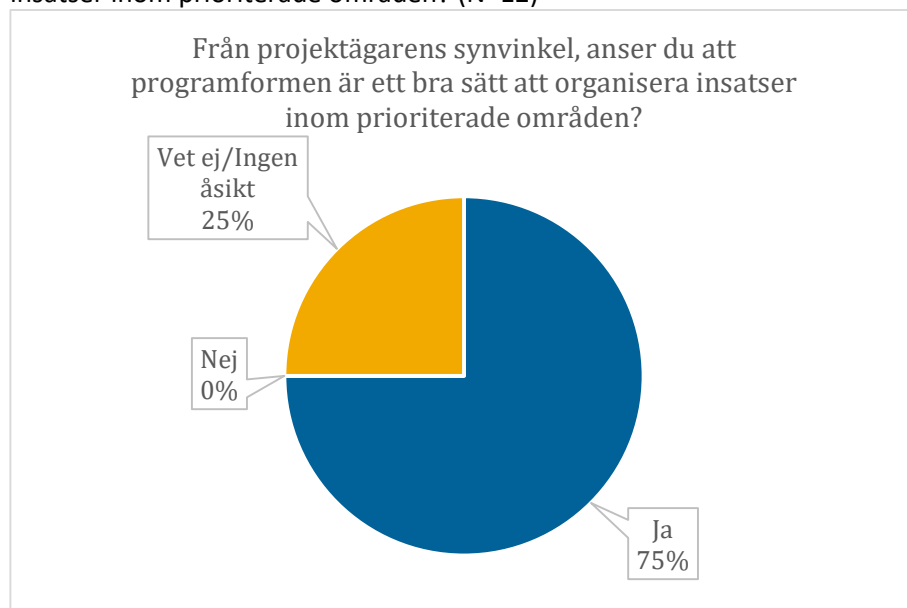
En övervägande andel har inte använt programmet som en del i att sprida information om sitt projekt. Enligt en respondent görs detta av handläggaren på VGR, en annan avser att använda programmet i sin framtida marknadsföring och en tredje lyfter att de kommunicerar via andra nationella nätverk.

Programformen även framgent ett bra koncept

Programmen ses av ansvarig tjänsteperson som ett framgångsrikt sätt att arbeta med styrkeområden. Inom life science finns en etablerad samverkan med FoU-sektorn inom hälso- och sjukvården. En samfinansiering av projekt som berör hälso- och sjukvård och regional utveckling vore logisk och önskvärd, men är inte möjlig eftersom sjukvårdssidan saknar motsvarande medel för projektfinansiering.

Tre fjärdedelar av de projektägare som svarat på enkäten anser att programformen är ett bra sätt att organisera insatser inom prioriterade områden (se diagram nedan). Ingen svarar nej på frågan, men en fjärdedel anger att de inte vet eller inte har någon åsikt.

Figur 9: Från projektägarens synvinkel, anser du att programformen är ett bra sätt att organisera insatser inom prioriterade områden? (N=12)

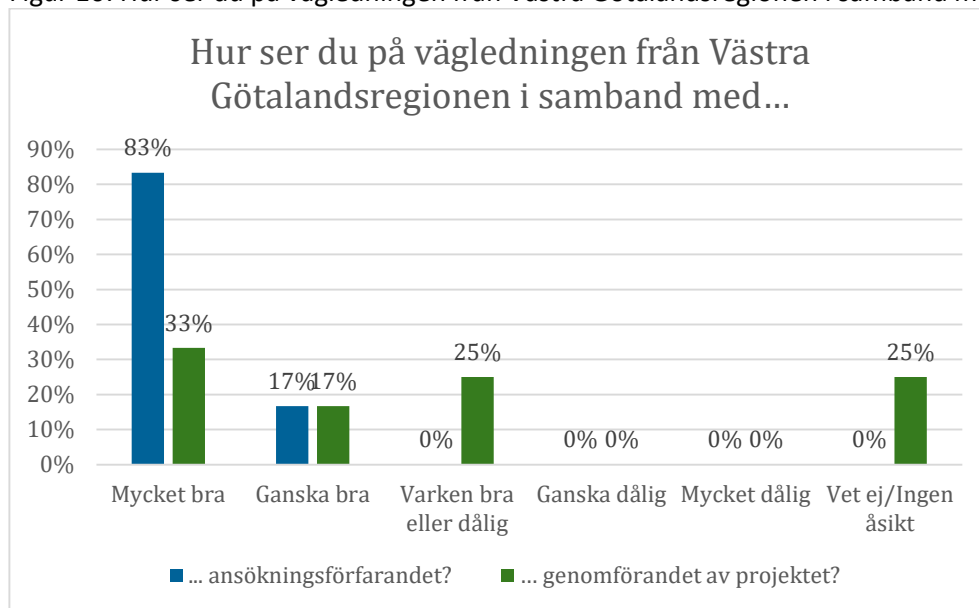
Kontakten med Västra Götalandsregionen

När det gäller ansökningsprocessen visar enkätsvaren på en varierande nöjdhet. Merparten (58 %) anger alternativ 7 eller 6 på en 7-gradig skala där 7 = *Mycket nöjd*. Emellertid är det flera som anger alternativ 5, 4 och 3 på nöjdhetsskalan. Stöd, information och bemötande från handläggarna lyfts fram som positivt i kommentarerna. Flera beskriver att de önskar en förenkling av processen och blankettformat samt en högre grad av samordning mellan VGR:s rutiner och ”de nationella”.

Sammanlagt två tredjedelar av respondenterna menar att processen med att rapportera projektet och att rekquirera pengar har fungerat mycket eller ganska bra – 42 % anger alternativet *Mycket bra*. Någon nämner att det fungerar smidigt medan en annan upplever ekonomiredovisningen som problematisk.

”Ekonomiredovisningen kan ibland orsaka problem...Upplever att era redovisningsekonomer ställer högre krav än andra förvaltningar och att det finns en bristande flexibilitet, t ex då vissa kostnadsslag ändras från ansökan till utfall. Det kan ibland vara svårt att veta i början, exakt vad som ska ingå i projektet.”

Figur 10: Hur ser du på vägledningen från Västra Götalandsregionen i samband med... (N=12)

Vägledningen i samband med ansökningsförfarandet får ett mycket gott betyg av de projektägare som besvarat enkäten – hela 83 % menar att den är *mycket bra*. Återigen lämnas flera positiva kommentarer om handläggarnas engagemang och goda bemötande.

"Det går alltid att snabbt och lätt få kontakt med ansvarig regionutvecklare som hjälper till på ett utmärkt sätt."

Avseende vägledningen under projektets genomförande är svaren mer utspridda med relativt många som menar att den varit *varken bra eller dålig* eller är osäkra/inte har någon åsikt. En respondent beskriver att det inte behövts särskilt mycket vägledning under projektets gång, medan en annan menar att den löpande dialogen kan utvecklas.

3. Måluppfyllelse och resultat

Målen är av inriktningskaraktär som innebär att programmet ska bidra till dessa inom insatsområdena Innovation och företagstillväxt, FoI-infrastruktur inom hälso- och sjukvården samt FoU i samverkan.

Bibehålla, utveckla och göra ännu bättre

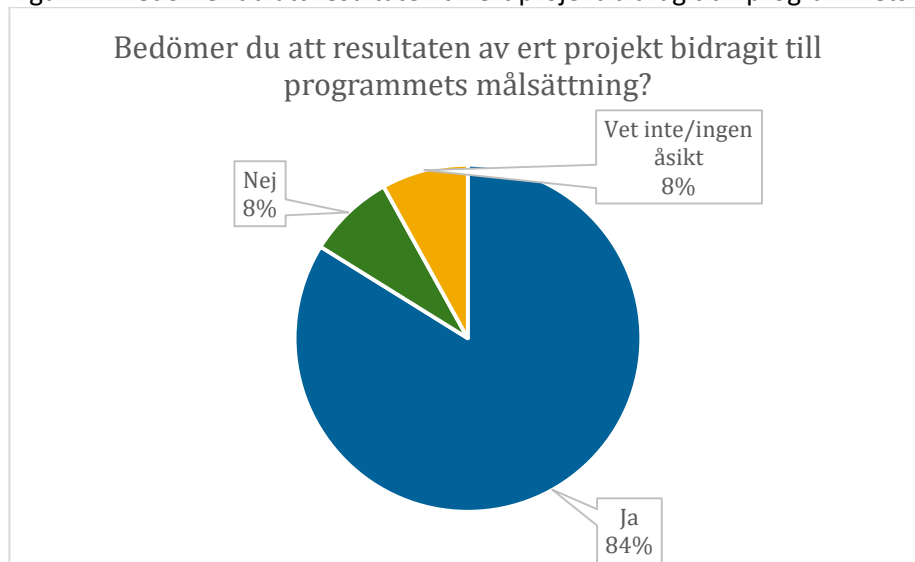
Life science området är ett område såväl Sverige som Västra Götalandsregionen är stark. Programansvarig lyfter att programmet därför snarare handlar om att bibehålla, utveckla och göra området ännu bättre. Den del som handlar om innovation och företagstillväxt har inte varit i fokus då den snarare tangerar programmet för entreprenörskap och nyföretagande där inkubatorverksamheten ingår. Bedömningen av programansvarig är också att det inte är där de stora utmaningarna finns. Däremot att jobba strategiskt med infrastrukturen kopplad till FoU är och har varit en viktig del. Programansvariges bild är att måluppfyllelsen gått bra även om det inte har varit så många projekt eller möjligt att bedöma om det är programmet som har bidragit till resultaten eller något annat. Det finns sedan ett drygt år även en nationell life-science strategi som man också lutar sig mot.

Vad gäller enkätsvaren uppfattar 10 av 12 svarande att deras projektet bidrag till programmets mål. Några som motiverar svaret utifrån projekts koppling till företag:

”förse innovativa företag med kontakter”

”små- och medelstora företag är involverade i de studier som har gjorts i projektet... men där den största vinsten för dem är ökad kunskap och förståelse för projektets fokusområde, hur man kan utvärdera produkter i vården samt vad som krävs för ev. framtida upphandling”

Figur 11: Bedömer du att resultaten av ert projekt bidragit till programmets målsättning? (N=12)

En annan respondent gör bedömningen att deras projekt är avgörande:

”Ska målen med ökad innovationskraft i VGR uppnås, måste de frågor som vårt projekt arbetar med lösas.”

Större än bara programmets projekt

En stor del av arbetet kopplat till programmet handlar om att följa med i det ”stora” systemet och bidra/delta där regionen kan samordna. Det handlar om att få till en ”överhörning”. Och det handlar om att det som sker utanför vår organisation också ska tillbaka och implementeras i hälso- och sjukvården.

Utöver entreprenörskapsprogrammet lyfts i uppföljningsrapporter att såväl verksamhetsbidrag, del av stödet till inkubatorerna samt beviljade FoU-korten bidrar till programmets mål. Det innebär att RUN:s satsningar på området är mer än enbart beslutade projektmedel.

Samordnandet – ett viktigt resultat

Life science präglas enligt programansvarig av många stora offentliga och privata aktörer. I programmet finns det en strävan att arbeta med hela trippel-helix, d.v.s. privat sektor, akademi samt hälso- och sjukvård. Sahlgrenska universitetssjukhuset är som aktör central för genomförandet.

Ett exempel som programansvarig lyfter vad gäller samverkan är ett mindre projekt som fick medfinansiering genom programmet. Det syftade bland annat till att synka samman flera aktörer inom ett specifikt forsknings- och utvecklingsområde och skriva en större ansökan. Den mindre projektet på ett par 100 000 kronor resulterade i att RISE som

projektägare skickade in en ansökan till Vinnova som beviljades cirka 10 miljoner. Resultatet i det här fallet är uppväxlingen där den mindre satsningen från RUN möjliggjorde att västsvenska aktörer fick ett starkt bidrag av nationella medel.

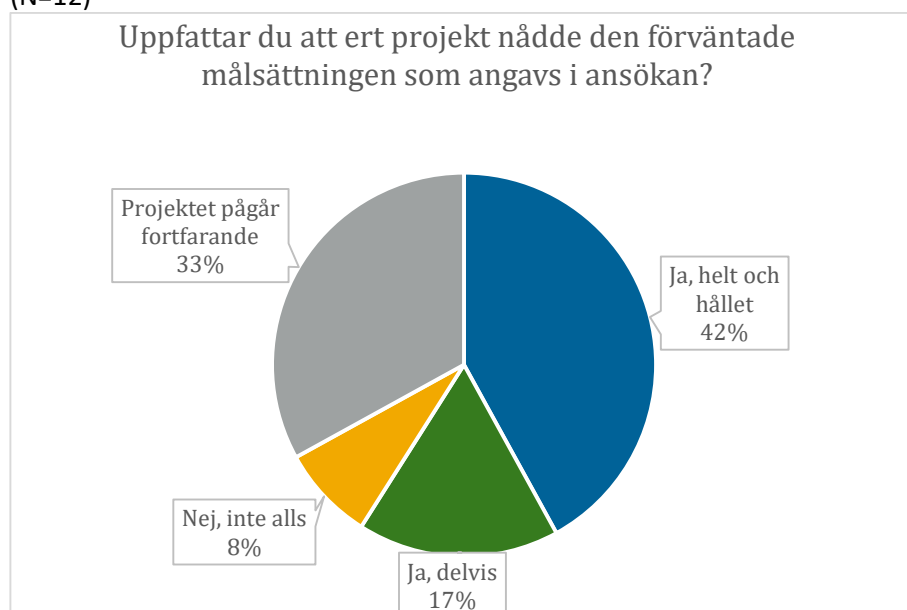
Programansvarig lyfter att ett område att jobba vidare med är att få tätare dialoger med fler stora företag i regionen utöver AstraZeneca. Hen lyfter att stora företag kan inte vara stödmottagare men är viktiga motorer för utvecklingen och därigenom viktiga aktörer att samverka med.

Merparten förväntar nå sin målsättning

Av de svarande på enkäten angav merparten att projektet helt och hållet eller delvis nått sin förväntade målsättning enligt ansökan. Av respondenterna är det åtta som anger att projektet resulterat i långsiktiga och bärkraftiga effekter. De som motiverar sina svar lyfter bland annat skapande av ny kunskap, större samarbeten och ökad samverkan även med företag, skapande av testmöjligheter och internationella kontakter. En konkretiserar sitt svar med:

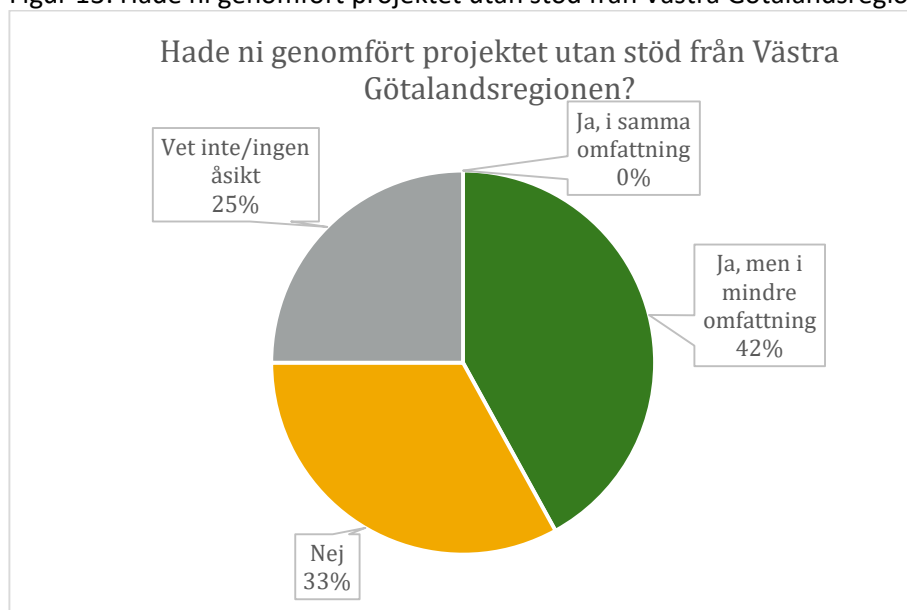
”innovationsförmågan i VGR har stärkt, både genom konkreta projekt, tydligare innovationsprocesser och en ökad kunskap och medvetenhet”.

Figur 12: Uppfattar du att ert projekt nådde den förväntade målsättning som angavs i ansökan? (N=12)

För att visa på om programmets har en betydelse har vi i enkäten ställt frågan om projektet ändå skulle ha genomförts utan stöd. Av de 12 som svarade är det 5 respondenter som svarar att de skulle ha genomfört projektet ändå men i mindre omfattning.

Figur 13: Hade ni genomfört projektet utan stöd från Västra Götalandsregionen? (N=12)

Det som lyfts i motiveringar handlar bland annat om omfattningen där en uttrycker:

"VGR är avgörande för utvecklingen av life science och vår verksamhet".

Därtill lyfter någon att även om de har erhållit stöd från nationellt håll har VGR:s medel använts för att kunna koordinera projektet och involvera olika forskare och labbpersonal. En aspekt som också lyfts i kommentarer är att projektet har möjliggjort att involvera västsvenska företag samt att utan projektet hade man inte kunnat:

"... marknadsföra regionen i lika stor omfattning"

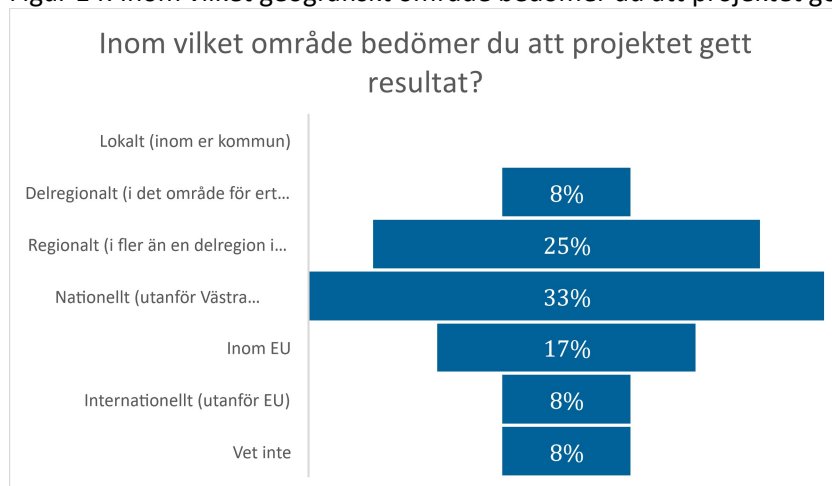
En stor geografisk spridning

Som figuren nedan visar finns det en variation i vilket geografiskt område som projektet bedöms ha gett resultat även om flest anger nationellt, följt av regionalt.

"De största delarna av projektet har bedrivits inom VGR men flera parter finns utanför och forskning/utveckling har även bedrivits bl.a. i Halmstad, Malmö och Stockholm."

"Frågorna vi arbetar med har regional, nationell (och även delvis internationell) relevans. Vi börjar nå nationell konsensus..."

Figur 14: Inom vilket geografiskt område bedömer du att projektet gett resultat? (N=12)

Indikatorutfall

I tabellerna nedan återfinns indikatorutfallet i avslutade projekt och därefter i de verksamheter som ingår i programmet. Utöver indikatorn *antal individer i kompetensutveckling* som ligger något lågt jämfört med förväntat resultat ligger övriga indikatorer över eller som förväntat.

Tabell 1: Utfall av VG2020-indikatorer i avslutade projekt

Indikatorer	Förväntat resultat			Utfall		
	Kvinnor	Män	Totalt*	Kvinnor	Män	Totalt*
Antal individer i kompetensutveckling	125	125	500	235	155	393
Antal individer som får rådgivning	8	8	26	15	15	50
Antal företag som får rådgivning			4			8
Antal privata och/eller offentliga företag eller organisationer som samverkar			73			125
Antal företag som utvecklar produkter			17			16
Antal nya metoder, verktyg och arbetssätt			7			8
Antal forskare som deltar i utbyte	10	10	20	20	20	40
Antal nya företag			2			5
Antal företag som får finansiering			2			0
Ökade arbetstillfällen			10			18

* I totalen ingår även de utfall som inte fördelats på kvinnor/män.

Vad gäller verksamhetsbidragen till Gothia Forum, Innovationsplattformen och Sahlgrenska Science Park, ligger utfallet för alla indikatorer klart över det förväntade resultatet, till exempel mer än dubbelt så många individer i kompetensutvecklingsinsats än förväntat.

Tabell 2: Utfall 2017–2020 av VG2020-indikatorer i verksamheter som ingår i programmet

Indikatorer	Förväntat resultat			Utfall		
	Kvinnor	Män	Totalt*	Kvinnor	Män	Totalt*
Antal individer i kompetensutvecklingsinsats	52	39	341	64	57	764
Antal individer som får rådgivning	527	323	1 035	675	340	1 229
Antal företag som får rådgivning			250			461
Antal innovations- och demonstrationsprojekt						4
Antal miljoner kronor i FoU-resurser						3

* I totalen ingår även de utfall som inte fördelats på kvinnor/män.